Prof. Dr.
Mustafa DEMİREL
Armağanı

Editörler

Prof. Dr. Üzeyir ASLAN - Prof. Dr. Hakan TAŞ

paradigma akademi

Prof. Dr.
Mustafa DEMİREL
Armağanı

Editörler

Prof. Dr. Üzeyir ASLAN - Prof. Dr. Hakan TAŞ

ISBN: 978-625-6579-67-5

PA Paradigma Akademi Yayınları
Sertifika No: 69606

PA Paradigma Akademi Basın Yayın Dağıtım
Fetvane Sokak No: 29/A
ÇANAKKALE
e-mail: fahrigoker@gmail.com

Yayın Sorumlusu: Nevin SUR

Kapak: Himmet AKSOY

Matbaa: Meydan Baskı | Sertifika No: 70835

"İlim Yayma Cemiyeti'nin Katkılarıyla"

Kitaptaki bilgilerin her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu Kitap T.C. Kültür Bakanlığından alınan bandrol ve
ISBN ile satılmaktadır. Bandrolsüz kitap almayınız.

Kasım 2023

İÇİNDEKİLER

Takdim 7

Prof. Dr. Mustafa DEMİREL'in Hayatı ve Eserleri 9-14

Prof. Dr. Mustafa DEMİREL İçin 15-22

MAKALELER (23-640)

AÇIKGÖZ, Cenk: Bakkala Gazel Yazmak: Zâtî ve Basîrî'nin Bakkal Konulu Gazelleri 25-34

AKGÜL, Abdulkadir: XIV, XV ve XVI. Yüzyıl Divanlarında Eş Anlamlı Sözcük Kullanımları 35-49

ALKAN, Ahmet: 18. Yüzyıl Şairi Trabzonlu Visâlî (Firâkî) ve *Sâlik-Nâme*'si 50-74

ASLAN, Üzeyir: Abdülbâkî Ârif [ö. 1714]'in *Naẓm-ı Miʿrāc*'ı 75-117

BELENKUYU, Bekir: Sevgilinin Burnu Kanamış: Hayretî'nin Burun Kanamasını Ele Aldığı Gazeli 118-132

BİRİCİK, İbrahim: Psikanalist Edebiyat Kuramı Çerçevesinde *Aylak Adam* Romanına Freudyen Bir Yaklaşım 133-146

ÇAYCIOĞLU, Melike K.: Klasik Türk Şiirinde Kılıçla İlgili Bazı İnanış, Uygulama ve Teamüller 147-173

ÇELEBİ, Merve: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 1000 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası 174-186

DEMİR ÖZTÜRK, Nuray: 17. Yüzyıl Müelliflerinden Mehmed Aziz Gümülcinevî'nin *Edviye Lügati* 187-213

EMRE Ö., Esra: Klasik Türk Şiirinde 'Dürüst' Üzerine 214-226

ERSOY, Gülser: Tarama Sözlüğüne Birkaç Katkı 227-236

GÜN, Elif: Cemal Süreya'nın *Üvercinka* Şiirinin Ontolojik Analiz Yöntemiyle İncelenmesi 237-253

GÜN, Faruk: Modern Dönemde Halk Şair ve Şiirlerinin Önemine Bir Örnek: İran Türkü İsmail Moradi Müşfik 254-278

GÜNEŞ, Mehmet: Esaretten Millî Sefer ve Göreve *Gönül Hanım* Romanı 279-292

HAYAL, Züleyha: Emîrî (Nakîbü'l-Eşrâr Mevlana Seyyid Mahmud) Adına Kayıtlı Şiirler 293-323

KARADENİZ, Mustafa Uğur: İnkıraz "Kork"usundan İstiklal'e:

İstiklal Marşı'nın Mehmet Akif'in Şiir Anlayışındaki Yeri..... 324-332

KAYAOKAY, İlyas: Sa'yî'nin İrşeve Kanalı Projesi (1739-1741) Hakkında Yazdığı Tarih Manzumesi..... 333-341

KILIÇ, Esra: *Zahîretü'l-Mülûk* ile *İhyâ'u Ulûmi'd-Dîn* Arasındaki İlişki..... 342-354

KOÇ GIANNOPOULOS, Aylin: Karamanlıca *Agios Tafos Destanı*'nın Söz Varlığı..... 355-373

KUFACI, Osman: Osmanlı Dönemi Prizrenli Şairler..... 374-405

KURTULUŞ, Meriç: *İçimizdeki Şeytan*'da Aşkın Trajik Bir Duyguya Dönüşümü..... 406-421

KÜLTÜRAL, Zuhal: Mustafa İbni Evrenos'un *Risâle-i İlm-i Kıyâfet*'i ve Hindistan Nüshası Üzerine..... 422-434

ÖZTÜRK, Uğur: Sultan III. Murad'ı "İrşâd Eylemek": Kemâlî'nin *Su'âl-Nâme*'si..... 435-490

SARI, Şeyma: Şeyhoğlu Mustafa'nın *Hurşidnâme* Mesnevisinde Savaş ve Savaşın Unsurları..... 491-516

SIBIÇ, Burcu: Ahmed Sânî'nin *Gunyetü'l-Muhassılîn*'i ve Kültür Hayatındaki Yeri..... 517-537

ŞENTÜRK ÇOBAN, Meryem: Klasik Türk Şiirinde Geometrik Bir Desen Olarak *Girih*..... 538-559

TANRIBUYURDU, Gülçin - HARMANCI, M. Esat: Şâh'a Şah Çeken Şair: Yahyâ'nın *Şâh u Gedâ* Anlatısındaki Oyunu..... 560-572

TAŞ, İbrahim: *Dîvânu Lugâti't-Türk*'teki Madde Başlarının Semantik Kategorisini Tespitte Manzum Parçaların Değeri Hakkında..... 573-587

UYANIKER, Nursel: *Hikâyet-i Dîvâne* Başlıklı Metinlerde Teodise Kavramı ve İmtihan Motifinin Din Dili Açısından Değerlendirilmesi..... 588-610

YURDAKUL, Rabia Nur: Osmanlı Şiirinde 'Bâd-ı Hevâ' Üzerine Bir İnceleme..... 611-628

YÜRÜMEZ, Recep: Çağatayca *Gülferizad-Sanavber Destanı*nın Yeni Bir Nüshası Üzerine..... 629-640

ALBÜM (641-651)

TAKDİM

Bir Devr-i Kadim Efendisi Prof. Dr. Tahir Üzgör'e Armağan (2018) adlı eserle Marmara Üniversitesinde hizmeti bulunmuş emekli hocalarımız için bir *Armağan* serisi başlatmıştık, bu serinin ikinci kitabı *Vakıf İnsan Prof. Dr. Hikmet Özdemir Armağanı* (2019) ile devam etti. Şimdi ise *Prof. Dr. Mustafa Demirel Armağanı* adlı eseri okuyucaların istifadesine sunmak istiyoruz.

Kitap iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde "Prof. Dr. Mustafa Demirel'in Hayatı ve Eserleri" kaleme alınmıştır. Bu yazıyı okuyanlar, Anadolu'da çeşitli imkânsızlıklar içinde hayata tutunan, azmin ve sebatın timsali bir Mustafa Demirel görecekler. Tokat'ın bir köyünde doğmuş, babasına tarlada yardımcı olmak için bir müddet okuyamamış Anadolu çocuğunun profesörlüğe kadar yükselip devletin çeşitli kurumlarında başkanlık, müdürlük yapabilmesi, Cumhuriyetin ikinci yüzyılını idrak ettiğimiz şu günlerde hakikaten Cumhuriyetin bir erdem ve fazilet olduğunu bize gösteriyor. Bu bölümdeki "Prof. Dr. Mustafa Demirel İçin" başlığı altında ise hocamızın kızı Nalan Demirel Mutlu ile Prof. Dr. Mahmut Kaya'nın hatıra yazısı yer almaktadır.

Kitabın ikinci bölümü "Makaleler" başlığı adı altındadır. Burada otuz iki bilim insanı tarafından çoğunluğu Klasik Türk Edebiyatı bilim dalından olmak üzere Türk Dili, Yeni Türk Edebiyatı, Halk Edebiyatı ve Kültür Tarihi üzerine kaleme alınmış otuz bir makale akademik camianın istifadesine sunulmuştur.

Bu Armağan kitabının hayırlara vesile olmasını diliyor, hocamıza Yüce Allah'tan hayırlı, bereketli uzun bir ömür temenni ediyoruz.

Prof. Dr. Üzeyir ASLAN - Prof. Dr. Hakan TAŞ

SEVGİLİNİN BURNU KANAMIŞ: HAYRETÎ'NİN BURUN KANAMASINI ELE ALDIĞI GAZELİ

Bekir BELENKUYU*

1. Giriş

Osmanlı şiir estetiğinin önemli taraflarından birisi hangi meseleyi veya nesneyi anlattığından ziyade nasıl ele alıp aktardığıdır. Bu bakımdan şiirde ele alınan hususlar bugünden bakıldığında oldukça basit, sıradan ve hatta gereksiz gelebilir. Ancak şairin farkını tam da bu noktada ortaya koyarak şairlik kudretini ispatlamaya çalıştığı görülür.

Klasik şairlerin ele alacağı konular geleneğin içinde en başta belirlendiği gibi, nasıl işleyeceği de esasen değişmez estetik prensiplere bağlıdır (Akün, 1994, s. 421). İşin içine bunun bilinciyle giren şairler yine de özgünlük peşinde olmak zorundadır. Bu bakımdan gerek tasvir boyutunda gerekse ifadenin en çarpıcı bir biçimde yeniden tanzim edilmesinde daima daha iyiyi hedeflemişlerdir. Bu geleneğin içinde kalem oynatan her şairin aynı derecede nitelikli eserleri ortaya koyduğunu iddia etmek mümkün değildir. Ancak geleneğin farkında olup buna göre hareket ettikleri açıkça anlaşılmaktadır.

Osmanlı şairlerinin mümkün olduğunca değişmez bir teşrifata sahip geleneğin içinde nasıl cesaret bulup da kalem oynattıkları sorusunun cevabını farklı açılardan vermek mümkündür. Elde edilebilecek en bireysel tecrübelerden birisi olan ilhamı bile şekillendiren bu teşrifatta şair daima "âşık" olmak zorundadır ve içinde bulunduğu her durum âşıklığın gerekleriyle şekillenir (Akün, 1994, s. 414). Âşık olmak bütün üstün vasıflara sahip bir sevgilinin varlığıyla kaimdir. Konular, hadiseler ve nesneler daima bu iki ayrılmaz karakter odağında şekillenir[1].

* Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, bekirbelenkuyu@anadolu.edu.tr. ORCID ID: 0000-0002-7319-9060

[1] Bu tespitlerin Osmanlı şiirinin en belirgin ve geniş kapsamlı yönüyle ilgili olduğu ifade edilmelidir. Hikemî tarz gibi farklı şiir yaklaşımlarında âşık-sevgili yoğunluğunun farklı oranlarda ve şekillerde ele alındığı görülmektedir.

Osmanlı şiir estetiğinin en belirgin bir diğer tarafı da soyut ve somut geçişlerinin muhatabı hayrette bırakacak seviyelere ulaşmasıdır. Bu noktada şairlerin çok keskin bir gözlem faaliyetini yürütmesi gerekir. Bizatihi somut gerçekliğe sahip bir hadiseyi, nesneyi, kişiyi anlatmasa bile klasik şiirde teşbihe dayanan anlatım yöntemi çerçevesinde en küçük detaylar dahi ifadelerde yerini alır. Şairlerin yaptığı gözlem üst düzey bir işçiliğin ürünüdür. Zira bu gözlemler yalnızca sathi bir bakış değildir. Nesnede, hadisede derinlemesine yapılan bu ince gözlemler şair tarafından kelimelerle ifade edilebilmektedir. Gözlemi kelimelere dökmek kendi başına yeterli değildir. Yapılan gözlem kuru bir anlatımla da aktarılabilir. Ancak şairler yaptığı detaylı gözlemle anlatmak istediği hissi, duyuşu ve bilumum bütün görünmeyen yönleri ortak bir zeminde birleştirebilmeyi başarmıştır. Hayata dair olan gerçekliklerin soyutlandığı ifadelere bir de şiir dilinin en ince ses, anlam ve çağrışım boyutunun eklenmesiyle estetik seviyesi oldukça yüksek şaheserler vücuda gelebilmiştir. Osmanlı şiirinde bahsi geçen bu niteliklerin en başarılı numunelerine asırlarca şahit olunmuştur.

Yukarıda tanımlanan şiir estetiğine en iyi şekilde muhatap olmak ancak bedî bir zevkle mümkündür. Fakat bu edebî ürünlerin en azından zihnen anlaşılabilir ve kavranabilir olması için belli yönlerinin somut verilerle izah edilmesi gerekir. Şiirin ses, anlam ve çağrışım boyutları hakkında ortaya konulacak bir izah şiiri anlaşılır kılmakla birlikte şiirin üstün niteliklerini de delillendirecektir.

İşte bu çalışmada Osmanlı şiirinin yukarıda bahsedilen niteliklerini bünyesinde barındıran, konuca basit ancak anlatım özellikleri itibarıyla oldukça başarılı bir numunesi incelenecektir.

Balkan şairlerinin edasını Melâmî-meşrep bir tasavvuf neşvesiyle aktaran, akıcı ve sade üslubuyla -kaynakların ittifakla bahsettiği üzere- âşıkane şiirler söyleyen Hayretî [ö. 941/1535]'nin (Musluoğlu, 2022, s. 22) gerçek hayatta gördüğü bir manzarayı şiir diliyle nasıl ifade ettiği ortaya koyulacaktır. Baştan sona bütün beyitlerde burun kanaması hadisesi çerçevesinde tasvirlerin yapıldığı şiir şekil ve anlam özellikleri bakımından değerlendirilecektir[2]. Bu çalışma oldukça

[2] Aslında bir tavra işaret eden "yek-âhenk", "Beyitleri arasında mânâca münasebet bulunan manzûmeler, husûsiyle gazellerdir."(Kürkçüoğlu, 1994, s. 180) şeklinde tanımlanır. Ancak bu tanım Muallim Nâcî (1849-1893) ile birlikte edebiyat

kısa bir zamanı içine alan küçücük bir sahnenin Osmanlı şairinin elinde nasıl parlak ve hareketli bir şiire dönüştüğünü göstermeyi amaçlamaktadır.

2. Hayretî'nin Burun Kanamasını Ele Aldığı Şiiri Hakkında

Hayretî Dîvânı'nın yapılan son neşrinde 440. gazel olarak karşımıza çıkan bu şiir Hayretî'nin gazellerde en çok tercih ettiği beyit sayısı ve vezinle kaleme alınmıştır (Musluoğlu, 2022, s. 253). *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*[3] kalıbıyla yazılan bu 5 beyitlik gazelde redif bulunmamaktadır. Şiirde bahsedilen hususlara bakıldığında kan gibi bir redif kelimesinin olmaması da ayrıca dikkati çekmektedir. Mısra sonlarındaki …nâgeh*ân*, …rev*ân*, …ergav*ân*, … cüv*ân*, … rev*ân*, …nâ-tüv*ân* kelimelerinde yer alan -ân ses benzerliği mürdef kafiyeyi meydana getirir.

Şiirde baştan sona kadar anlatılanlar aslında sadece donup kalmış bir manzaradan ibarettir. Her zaman görülebilecek basit bir burun kanaması ve akan kanın dudağın üstüne gelmesi şaire ilham kaynağı olmuş ve bu ilhamı geleneğin kalıplarıyla şiir diline dökmüştür. Neticede ortaya her beyti ayrı bir ilgi ağıyla kurgulanmış başarılı bir şiir çıkmıştır.

Gazelin beyitlerine sırayla bakıldığında gerçekleşen hadisenin sırasıyla ele alındığı görülür. İlk beyitten itibaren burundan çıkan kan, kanın görülmesi ve dudağın üstüne akması şeklinde devam eden hususlar belki bir saniye içinde olup bitmektedir. Ancak şair bu manzaranın çağrışım gücünü sonuna kadar zorlamayı başarmıştır.

---

değerlendirmelerine girip klasik dönemde hiç yer almadığı için bir gazel tipine işaret etmemektedir (Yalçınkaya, 2019, s. 253). Aslında Hayretî'nin bu çalışmada ele alınan şiiri Muallim Nâcî'nin yaklaşımına göre yek-âhenk bir şiirdir. Ancak kavramın tanımında yer alan bazı mahzurlardan dolayı gazel için yek-âhenk terimi kullanılmamıştır. Yine de tahkiye ve tasvirlerin yoğun bir şekilde kendini gösterdiği bu tarz gazellerin yek-âhenk kavramıyla tanımlandığı kapsamlı çalışmalara da rastlanmaktadır (Karaköse, 2004).

[3] Matla beytinin son hecesine bakıldığında veznin aslında remel-i müsemmen-i maksûr olan Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilân şeklinde olması gerektiği görülür. Şiir boyunca diğer beyitlerin sonunda matla beytinden farklı bir hece karşımıza çıksa da şiirin başında gösterilmesi gereken kalıp matladaki son hecenin dikkate alındığı kalıp olmalıdır (Belenkuyu, 2022, s. 70). Özellikle bu tarz hecelerin aruz fer'lerinin oluşumunda ve veznin doğru tespitinde oldukça önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir (Aslan, 2021, s. 81).

Gazelin niteliğini daha iyi kavrayabilmek için beyitleri ayrı ayrı ele alıp incelemek yerinde olacaktır.

Görsel 1 Hayretî'nin gazeline ilham olan görüntünün bir temsili

3. Hayretî'nin Burun Kanamasını Ele Aldığı Gazelin Beyitleri ve Açıklamaları

Gazelin beyitleri ve beyit sıralaması *Hayretî Dîvânı*'nın yapılan son neşrinden (Musluoğlu, 2022, ss. 603-604) değiştirmeden alınmıştır. Diliçi çevirileri ise bizim tarafımızdan yapılmıştır.

1. ḳaṭra ḳanlar kim şehā enfüŋden aḳdı nāgehān
ṣan mey-i la'līn gümüş ibrīḳden oldı revān

A sultanım! Ansızın burnundan damla damla kan aktı. Sanki gümüş ibrikten la'l renkli kırmızı şarap aktı.

Görsel 2 Gümüş bir ibrik

Geleneğin çizdiği şekilde bütün üstün vasıflara sahip olan sevgiliyi Hayretî bu beyitte bir sultan olarak tasavvur etmektedir. Böyle bir muhatabın burnundan ansızın damlayan kan da elbette değerli olacaktır. Bu yüzden burundan akan kanın benzetildiği mısradaki nesneler daima daha değerli şeyler olarak karşımıza çıkmaktadır. Öncelikle muhatabın kanayan burnu şekli itibarıyla gümüş bir ibriğe (bkz. Görsel 2), akan kan da *la'l* gibi yani kırmızı bir şaraba benzetilmiştir. Ayrıca şarabın döküldüğü kabın *sürâhî* yerine *ibrîk* olması şaşırtıcıdır. Çünkü klasik şiirde içine şarap konulan ve köken itibarıyla sâfî şarap anlamındaki *surâh* kelimesinden türeyen bir isme sahip olan *sürâhî,* şarap sunmada kullanılan kap olarak bilinir (Ayverdi, 2008, s. 2916). Buna karşı-

lık *ibrîk,* yemekten önce ve sonra el yıkamak, namaz için abdest almak gibi amaçlarla kullanılan su kabıdır (Tunçel, 2006, s. 197). Sürahilerin hizmet ettiği amaçtan dolayı türlü değerli malzemeden yapıldıkları tahmin yoluyla bile anlaşılmaktadır. Bunun dışında ibriklerin de genelde bakır gibi daha ucuz malzemeden yapılmakla birlikte kullanıcısına bağlı olarak gümüş gibi kıymetli malzemeden de üretildiği görülmektedir (Küçükkurt, 2019, s. 140).

Bu benzetmede ibrîk kelimesinin tercihinde bir başka husus daha dikkati çeker. Kelimenin ikinci hecesinin medli bir hece oluşu ve taktî'de bu hecenin birleşik hece şeklinde okunuşu anlama büyük bir katkı sağlar. Uzun okunan hece sanki akma eylemini kulakta canlandıran ve bu kısacık anın şair üzerindeki uzun tesirine işaret eden bir mahiyete sahiptir.

2. lūle-i sīmīndür enfüŋ cām-ı laʿlīndür lebüŋ
lūleden ol cāma aḳıtduŋ şarāb-ı erġavān

Burnun gümüşten çeşme, dudağın da laʿl renkli kırmızı bir kadehtir. Çeşmeden o kadehe erguvan şarabı akıttın.

İlk beyitteki tahayyülden biraz farklı olarak bu kez burun gümüşten yapılmış bir çeşmeye dudak da laʿl gibi kırmızı renkli kadehe, kan da erguvan şarabına benzetilmiştir. Daha önceki beyitte zikredilmeyen dudak, kırmızı rengi itibarıyla beyte dâhil olmuş ve şekil olarak kadehle özdeşleştirilmiştir. Bu beyitte tasvirler, burnun kanadıktan sonra kanın dudağın üstüne akması hayali çerçevesinde kurgulanmıştır.

Görsel 3 Çeşme lülesi

Burnun benzetildiği *lûle* (lüle) kelimesinin pek çok anlamından biri de çeşme, musluk ve benzerlerine takılan küçük borudur (Pakalın, 1993, II. s. 372) (Görsel 3). Beyitten yola çıkarak tarihi dönem içinde ihtiyaca göre farklı özellikler eklenen lülenin yapıldığı malzemelerden birinin de gümüş olduğu düşünülebilir.

Yine beyitte yapılan tasvire göre dudaklar laʿl renkli kırmızı bir kadehe benzetilmiştir. Bu tasvir klasik şiirdeki dudağın daima kırmızı oluşuna uygundur. Bunun yanında her ne kadar klasik şiirde sevgilinin dudağı nok-

ta kadar küçük tasavvur edilse de kadehin üst kısmının ağzın yapısıyla olan benzerliği şaire ilham vermiştir. Ayrıca kadehin kırmızı renkli olduğuna dair bir bilgi de sunmaktadır.

Görsel 4 Erguvan ve erguvan şerbeti

Beyitteki kırmızı rengi vurgulayan bir diğer husus da kanın benzetildiği *şarâb-ı ergavân*dır. Rengi itibarıyla baskın bir şekilde kırmızılığına vurgu yapılan erguvanın pek çok şekilde kullanıldığı görülür (Görsel 4). Klasik şiirde de şarapla birlikte çok defa kullanılan erguvanın (Demirel, 2009, s. 1009) renge işaret ettiği gibi doğrudan bir içecek türünün ismi şeklinde şiire dâhil edildiği düşünülebilir.

Son olarak beyitte geçen *aḳıtduŋ* kelimesinin ilk hecesinde yapılan imalenin anlama yaptığı katkıya değinmek gerekir. Yapılan bu imale sayesinde şair kanın akışını hem hayalde hem de kulakta canlandırmayı başarmıştır. Taktî'de "âḳıtduŋ" şeklinde yapılan okuyuş ifadeye önemli bir katkı sağlamıştır.

3. ehl-i 'ışḳuŋ gözlerüŋ içdügi ḳanın rūzgār
ḳaṭra ḳaṭra cümle burnuŋdan getürdi ey cuvān

Ey taze sevgili! Zaman, gözlerinin âşıklardan içtiği kanı damla damla tamamen burnundan getirdi.

Klasik şiirde karşımıza çıkan sevgilinin en belirgin vasıflarından biri âşığına türlü eziyetler etmesidir. Özellikle yan bakışı (gamze) âşıkların kanını döken, onları ölmekten beter hallere düşüren bir hüviyete sahiptir. Âşıklarına bu kadar eziyet eden gözlerin yaptığı iş beyitte *kan içmek* şeklinde tasvir edilmektedir. Deyimin buradaki anlamı her ne kadar "adam öldürmek, cânîlik etmek" (Ayverdi, 2008, s. 1566) gibi bir anlama sahip olsa da göz ve kan ilgisine de işaret etmektedir. Çünkü sevgilinin eziyetlerine maruz kalan âşıkların en belirgin vasıflarından birisi kanlı gözyaşı dökmeleridir. İşte adeta bu gözyaşıyla beslenen sevgilinin yaptıkları yanına kâr kalmamıştır. Bir rüzgâr gibi hızla geçen zaman gün gelmiş sevgilinin yaptı-

ğı işlerin hesabını sormuştur. Bu taze sevgilinin yaptığı işlere karşılık zamanın hükmü sevgiliyi yaptıklarına pişman etmektir. İşte şair bu hayalin arkasından kullandığı bir deyimi beytin odağına yerleştirmiştir.

Burnundan getirmek deyiminin tevriyeli kullanıldığı beyitte ifadenin gerçek anlamı gazelin tamamıyla ve sevgilinin asıl hüviyetiyle uyumlu bir şekilde karşımıza çıkar. Zamanın, taze sevgiliyi yaptıklarına pişman ettiği şeklindeki deyimle ilgili mecazî anlam aslında şiirde karşımıza çıkan sevgili portresiyle tam olarak örtüşmez. Çünkü sevgili âşıklarına sürekli eziyet etmekle birlikte bundan asla pişman olmaz, hatta bundan keyif alır. Sevgilinin pişmanlığı onun üstünlüğüne gölge düşüreceği için sevgili hakkında böyle bir yoruma girişilmez. Ancak yine de deyimin mecazî anlamının hiç de uygun olmadığını söylemek mümkün değildir. Şairin her iki anlamı da kastettiği muhakkaktır.

Beyitler arasındaki irtibatın gereği ise deyimin gerçek anlamında gizlidir. Çünkü burnu kanayan sevgilinin içinde bulunduğu hal gelenekle, deyimlerin başarılı kullanımıyla çarpıcı bir şekilde ifade edilmiştir. Aslında çok basit bir hadise olan burnun kanaması ve kanın burundan damla damla gelmesi oldukça şairane bir yorumla (hüsn-i talil) kelimelere dökülmüştür. *Katre katre* ikilemesi de bu noktada anlam zenginliğiyle karşımıza çıkar. Mecaz anlama bakılınca ikilemenin *birer birer, teker teker* manasını ifade ettiği görülür. Gerçek anlamıyla ise kanın akışını ifade eden *damla damla* karşılığı tam olarak örtüşür.

4. laʿlüŋ içre ḳan revān olduġını çün gördiler
dėdiler ḳan üstine ḳan ėtdüŋ ėy rūh-ı revān

A benim canım! Dudağının içine kan aktığını/dudağının kan revan içinde olduğunu görünce kan üstüne kan akıttığını söylediler.

Beyitte yapılan tasvir daha çok kanın akıp dudaktan içeri girmesi hadisesini hayalen canlandırmaktadır. Bunu yaparken Hayretî yine kanın akışıyla ilgili ifadeleri özellikle kullanmayı tercih eder. Beyitte biri yalın diğeri terkip içinde iki yerde kullanılan *revân* kelimesi kanın akışını ifade etmek için özellikle tercih edilmiştir. Kelime *rūh-ı revān* şeklinde doğrudan "cân" anlamına (Macit, 2020, s. 90) gelse de *revân* kelimesinin akmakla ilgili olan asıl anlamına da beyitte işaret edilmektedir. Ayrıca *dudak* kelimesi zikredilmeden anlam *laʿl* ile karşılanmıştır. Dudak için laʿl kelimesinin tercih edilmesi özel

bir amaca yöneliktir. La'lin kırmızı renginden ziyade kanla olan irtibatı bu tercihi doğurmuştur. Kaynaklar la'l taşıyla ilgili olarak bu taşın dudağa teşbih edildiğinden, la'lin madenden çıkınca aslında beyaz olup bunun taze kanlı ciğere batırıldıktan sonra güneşte bekleyerek kızardığından bahsederler (Zülfe, 2011, s. 117). Beyitte tasvir edilen dudağın kan içinde kalması, la'l taşının terbiyesiyle ilgili bir bağlamda düşünülmüştür. Sevgilinin burnunun kanaması ve akan kanın kırmızı renkli dudağın üstüne gelip onu kaplaması *kan üstüne kan akıtmak* şeklinde ifade edilmiştir.

Beytin edebî niteliğini yükselten husus yine tevriyeli kullanılan deyimlerdir. İlk mısradaki *kan revân olmak* deyimi "kana bulanmak" (Ayverdi, 2008, s. 1566) anlamının yanında kanın akışını da ifade edecek şekilde kullanılmıştır. İkinci mısradaki *kan üstüne kan etmek* ifadesi de yukarıda izah edilen bağlama açıkça işaret ettiği gibi deyim anlamıyla da yer almaktadır. Buna göre "zulüm üstüne zulüm etmek; birbirine girmek, birbirini öldürmek; kan gövdeyi götürmek" (Zülfe, 2011, s. 116) şeklindeki anlamlar deyimin beyte kattığı diğer mana boyutunu oluşturmaktadır. Sevgili bu yönüyle can alıcı, kan dökücü bir katile de teşbih edilmiştir.

5. ḳana boyandı leb-i şīrīni yāruŋ gūyiyā
ġarḳ-ı ḫūn oldı bu cān-ı ḥayretī-i nā-tüvān

Güya sevgilinin tatlı dudağı kanla boyanınca takatsiz Hayretî'nin canı kana bulandı.

Gazele baştan sona malzeme olan burun kanaması hadisesi yine benzer bir bağlamda ele alınmıştır. Beyitteki tasvire göre odaklanılan manzara artık sadece üzerini kanların kapladığı dudaktır. Dikkat edilirse bir önceki beyitte olduğu gibi bu beyitte de burundan söz edilmemiştir. Beytin geneline bakıldığında bir önceki beyitte yer alan la'l taşı-kan bağlamı yine karşımıza çıkar. Sevgilinin dudağı kırmızı renkli olduğu için ve kanla boyandığından dolayı bu hayal tercih edilmiştir. İlk mısradaki *kana boyanmak* deyiminin izahında yer alan "çok adam öldürmek, zulmedip cana kıymak" (Ayverdi, 2008, s. 1566) manaları da sevgili için kullanılmış geleneksel kalıplara uygundur. Ayrıca beyitte kanın yoğun, çok fazla olduğunu mübalağalı bir şekilde ortaya koymak için *ġarḳ-ı ḫūn ol*mak deyimi tercih edilmiştir.

Sevgilinin tatlı dudağının kanla kaplanması da şairin farklı yorumlar geliştirmesine vesile olmuştur. Can ve dudağın beyitte bir

arada zikredilmesi dudağın canın kaynağı olması ve mecazî manada âşıklara hayat vermesi sebebiyledir (Şentürk, 2019, s. 314). Terkiple de tavsif edilen dudağın *şîrîn*, yani tatlı olması yaygın bir benzetmedir. Bu benzetme üzerinden şair bir âşık olarak sevgilinin dudağını kan içinde görünce oldukça müteessir olmuştur. Gönül, öz, hayat ve benzeri anlamlara sahip olan *cân*ı bu manzara karşısında kana boğulmuştur. Yani karşısında gördüğü somut manzaranın şairin iç âlemindeki tesiri çok daha şiddetlidir. Ayrıca şaire canını bağışlayan dudak kan içinde kaldığı için âşığın canı da kana bulanmıştır. Beyitte *şîrîn* yani tatlı vasfıyla birlikte *cân* kelimesinin de kullanılması tesadüf değildir. Çünkü *cân*ın en belirgin vasıflarından biri "can tatlıdır" ifadesinde karşımıza çıkar (Şentürk, 2017, s. 353)

Beyit, hadisenin tasviri yanında bu hadiseye muhatap olan şair hakkında da ince detaylara sahiptir. Şiirin başından beri anlatılan burun kanaması hadisesinin şair ve âşık olan Hayretî'yi manevi anlamda ne kadar müteessir ettiği zaten açıkça anlaşılmaktadır. Ele alınan hadisenin şair/âşık üzerindeki maddi etkisi de bu beyitte oldukça başarılı bir şekilde ifade edilmiştir. Sevgilinin burnunda belirip dudağına akarak onu kaplayan kan Hayretî'nin canını *nā-tüvān* bırakmıştır. Gördüğü manzara karşısında *nā-tüvān* yani güçsüz, takatsiz kaldığını ifade eden şair aslında dolaylı olarak kendisini kan tuttuğundan bahsetmektedir[4]. Bu bakımdan *nā-tüvān* kelimesinin Hayretî'nin canının niteleyicisi olarak kullanılması beytin anlamına farklı bir boyut katmıştır.

Beytin aruzla şekillenen ses yapısı da anlamı kuvvetlendiren bir mahiyete sahiptir. Beyitte yer alan ve aşağıdaki satırlarda koyu şekilde belirtilen hecelerin imale yapılarak okutulması sanki takatsiz kalmış bir insanın inleyişlerini kulakta canlandırır:

*ḳa**na** boyan**dı** le**b-i** şīrīni yāruŋ gūyiyā*
*ġarḳ-ı ḫūn ol**dı** bu cā**n-ı** ḥayretī**-i** nā-tüvān*

[4] Kan tutmak deyimi kan gördüğünde bayılmak, şok geçirmek anlamlarına gelir (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1056). Deyim bugün de kan görünce elden ayaktan canın kesilmesi şeklinde anlamlandırılabilir. Osmanlı şiirinde kan tutmak şeklinde kullanılan deyimin özellikle bâde ile birlikte kanın kırmızı rengiyle bağlantılı olarak kullanıldığı örnekler bulunmaktadır (U. Eke, 2007, s. 112). Hayretî deyimi beyitte lafzen kullanmamış olsa da beytin anlamına başarılı bir şekilde dâhil etmiştir.

Hayretî, mahlasını zikrettiği beyitte dikkatli bakıldığında ancak fark edilecek oldukça başarılı detayları ustaca işlemeyi başarmıştır.

4. Şiirdeki Tasvir, Teşbih ve Deyimlere Genel Bir Bakış

Hayretî'nin şiirde baştan sona aynı konuyu ele aldığı halde tekrara ve bayağılığa düşmeden nasıl ustaca beyitler kaleme aldığı yukarıdaki detaylı izahlarda ortaya konulmuştur. Şiirin niteliğini daha iyi kavrayabilmek ve üzerine inşa edildiği temel unsurları fark edebilmek için beyitlerde yapılan tasvir ve teşbihlerin ayrıca gösterilmesi faydalı olacaktır.

Hayretî yukarıda da belirtildiği gibi belki bir anda gerçekleşen somut bir hadiseyi 5 beyitte farklı boyutlarıyla ele almıştır. Beyitlerde yapılan tasvir ve teşbih unsurlarını aşağıdaki tabloda görmek mümkündür:

Tablo 1: Şiirde Yapılan Tasvir ve Teşbih Unsurları

Beyit Numarası	Benzeyen	Benzetilen	Benzetme yönü
1. beyit	mey-i la'l	katra kanlar	renk (kırmızılık)
	gümüş ibrîk	enf	• renk (beyazlık, parlaklık) • şekil
2. beyit	lûle-i sîmin	enf	• renk (beyazlık, parlaklık) • şekil
	câm-ı la'lîn	leb	renk (kırmızılık) şekil
	şarâb-ı ergavân	kan (beyitte zikredilmemiş)	renk (kırmızılık)
3. beyit	rûzgâr	gözler	kan dökücülük
4. beyit	la'l	dudak (beyitte zikredilmemiş)	renk (kırmızılık)
	cânî, katil (beyitte zikredilmemiş)	rûh-ı revân	nitelik (can alıcı olma)
5. beyit	la'l (beyitte zikredilmemiş)	leb-i şîrîn	renk (kırmızılık)

Şiirin beyitlerinde yer alan teşbih ve tasvir unsurlarına dikkat edilirse üç unsurun oldukça belirgin bir yeri olduğu anlaşılır: Burun, kan ve dudak. Beyitler bu üç unsur çerçevesinde şekillenmiştir. Üç unsurun da aynı anda yer aldığı ve teşbih ilgisinin açıkça ifade edildiği 2. beyit dışındaki beyitlerin daha ince anlam ilgileriyle kurgulandığı görülür.

Şiirin somut gerçeklik zeminindeki rengini ise başta kan kırmızısı oluşturur. Kırmızı renk kanla birlikte dudağın da rengidir. Bunun yanında beyazlık ve parlaklık burun için kullanılmıştır.

Somut bir hadiseyi şiir diline yerleştirmede karşımıza çıkan en önemli araçlardan biri de deyimler olmuştur. Hayretî'nin ele aldığımız şiirinde de deyimlerin ne kadar anahtar bir rol oynadığı görülmektedir. Deyimlerin daha iyi görülebilmesi için aşağıdaki tabloya göz atmak faydalı olacaktır:

Tablo 2: Şiirde Kullanılan Deyimler ve Anlam İlgileri

Beyit Numarası	Kullanılan Deyim	Deyimin anlamı veya ilgili deyimler
1. Beyit	*revân olmak*	Akmak; gitmek.
2. Beyit	*şarâb-ı ergavân akıtmak*	Kan akıtmak deyimini hatırlatacak şekilde kullanılmıştır.
3. Beyit	*kan içmek*	Adam öldürmek, cânîlik etmek.
	burnundan getirmek	Yaptığına pişman etmek. Deyimin başında kullanılan "katra katra" ikilemesi deyimin bir başka şekli olan "burnundan fitil fitil gelmek" ifadesini hatırlatmaktadır.
4. Beyit	*kan revân olmak*	Her yeri kanla kaplanmak Kanın çok fazla akması.
	kan üstüne kan etmek	Zulüm üstüne zulüm etmek; birbirine girmek, birbirini öldürmek; kan gövdeyi götürmek.
5. Beyit	*kana boyanmak*	Çok adam öldürmek, zulmedip cana kıymak.
	gark-ı hûn olmak	Çok fazla kana batmak, kanda boğulmak.

Beyitlerde yer alan deyimlere bakıldığında bunların daima "kan" üzerine kurgulandığı görülür. Kan'ın lafzen zikredilmediği

revân olmak, şarâb-ı ergavân akıtmak, burnundan getirmek deyimlerinde bile kanla olan irtibat nazara alınmıştır. Kanın deyimlere malzeme olan en belirgin niteliği ise akıcı olmasıdır. Kanın akış özelliği çerçevesinde onun içilmesi veya çokça akması beyitlerde söz konusu edilmiştir. Kanla ilgili olan deyimlerin tercihi yukarıdaki tasvir hususunda belirtilen şiirin kırmızı renk vurgusunu da kuvvetlendirmiştir.

Hayretî ele aldığı tasvire, teşbihe uygun olarak kullandığı deyimlerde gerçek ve mecaz geçişlerini ustaca kurgulamayı başarmıştır. Bu noktada deyimlerin şiire üstün bir nitelik kazandırdığı ve şiirin bel kemiği olduğu rahatça ifade edilebilir.

5. Sonuç

Osmanlı şiirinin bugüne de hitap eden en önemli yönlerinden biri somut gerçeklik üzerine inşa ettiği mecazlı ifadelerdir. Bu ifadelerin gerçek ve mecaz boyutlarıyla kavranması muhatabı için Osmanlı şiirinin kapılarını açacaktır. Bunun için şairlerin somut nesneler ve hadiseler üzerinde yaptığı keskin ve ince gözlemlerin şiir diline dönüşümünde geçirdiği evrelerin doğru bir şekilde tespit edilip çarpıcı bir dille aktarılması gerekmektedir.

Hayretî'nin sıradan, basit ve hatta üzerinde durulmasına lüzum görülmeyen bir hadiseyi nasıl ele aldığının delili olan şiiri hakkında yapılan bu çalışmada ulaşılan sonuçları şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Osmanlı şiirinde işlenen konular geleneğin belirlediği sınırlar çerçevesinde olduğu gibi bu konuların nasıl işleneceği de belirlenmiştir. Şairler geleneğin bu sınırları içinde olmaları gerektiğini bildikleri halde daima özgünlük iddiasıyla hareket etmişlerdir.

2. Hayretî de kendisini âşık, tanık olduğu hadisenin kişisini sevgili suretinde tayin ederek şiirini bu çerçevede meydana getirmiştir. Bunun yanında bahsedilen kurgu içinde bile şairin özgünlük iddiası kendini göstermektedir.

3. Osmanlı şiirinde farklı yaklaşımlar olsa da şiirin dayandığı temel esas somut gerçekliklerdir. Manevî, duygusal konuların işlenmesinde bile şairler sözü somut bazı gerçekliklerle ifade etme yolunu seçmişlerdir.

4. Hayretî'nin şiirinde beyitlerin tamamının dayandığı somut gerçeklik bir burun kanaması hadisesidir. Basit ve sıradan olup yalnızca çok kısa bir sürede gerçekleşen böyle bir olayın bu denli farklı açılardan ele alınması bu şiirin detaylı bir şekilde incelenmesini ge-

rekli kılmıştır.

5. Şiirin ele aldığı manzara tek bir hadiseye dayandığı için yalnızca belli unsurlar üzerine kurgulanmıştır. Şiirde baştan sona karşımıza çıkan üç unsur bulunur: Burun, kan ve dudak. Şiir bu üç unsurun anlam pergeliyle şekillenmiştir.

6. Beyitlerde yer alan teşbihlerden burnun sürahi yerine ibriğe benzetilmesi pek alışılmış bir durum değildir. Ancak şairin bu tercihinde "ibrîk" kelimesinin ikinci hecesindeki meddin telaffuz gücünden yararlanmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Şiirde, kanın kırmızı şaraba ve erguvan şerbetine benzetildiği görülmektedir. Dudak da geleneksel yaklaşıma uygun olarak kırmızılığıyla yer almış, kırmızı renkli bir kadehe ve kanla olan irtibatından dolayı la'l taşına benzetilmiştir. Benzetmeler genellikle geleneğin çizdiği sınırlar içerisindedir. Tasvir ve teşbihlere bakıldığında kırmızı rengin şiirin geneline hâkim olduğu gözlemlenmektedir.

7. Şiirin beyitlerinde anlamın ve söz sanatlarının üzerine inşa edildiği yapı genellikle deyimler olmuştur. Deyimlerin etkili ve baskın kullanımı bazı beyitlerde daha yoğundur. Şiir boyunca "kan" unsuruyla bağlantılı olarak tercih edilen deyimler daima gerçek ve mecaz anlamının her ikisini de karşılayacak şekilde kullanılmıştır. Bu sayede beyitlerde somut gerçekliklere bina edilen ve oldukça net bir şekilde hayalde canlanan tasvirler karşımıza çıktığı gibi en sanatlı anlam boyutları da bedii zevke hitap etmektedir.

8. Çoğu insana rahatsızlık veren burun kanaması gibi bir hadisenin, pek çok yönden özgün bir şair olan Hayretî'nin kaleminde nasıl estetik ve bedii bir yapıta dönüştüğünün numunesi olan bu şiir Osmanlı şiirinin önemli bir yönüne ışık tutmaktadır. Bu çalışmada ortaya konulan dikkat ve yaklaşımlar Hayretî'nin şiiriyle benzer nitelikteki nice eserin fark edilip değerlendirilmesi için bir örneklik teşkil edecektir.

Kaynaklar

Aslan, Ü. (2021). "Aruz Fer'leri Arasındaki Farklar". *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*. 9(27). 58-82.

Ayverdi, İ. ve Topaloğlu A. (2008). *Kubbealtı Lugatı Asırlar Boyu Tarihî Seyri İçinde Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealtı Yayınları.

Belenkuyu, B. (2022). "Aruz Vezninin Kullanıldığı Manzumelerde Mısraın Son Hecesi". *New Era International Journal of Interdisciplinary Social Researches,* 7(16), 61-71.

Demirel, Ş. (2007). "Divan Şiirinde Erguvan". *Turkish Studies.* 4(8). 995-1014.

Karaköse, S. (2004). "Divan Şiiri Gazellerinde Tasvir ve Tahkiye". *İlmi Araştırmalar.* (18). 45-59.

Küçükkurt, Ü. (2019). "Türk Kültüründe İbrik ve İbrik Motifinin Geleneksel Sanatlara Yansıması". (ed. W. Yicheng) *Euroasia Journal Of Social Sciences & Humanities, IEDSR Association.* 139-151.

Kürkçüoğlu, K. E. (1994). *Tahirü`l-Mevlevi, Edebiyat Lugati.* İstanbul: Enderun Kitabevi.

Macit, M. (2020). *Kırklar Divanı.* İstanbul: Muhit Kitap.

Musluoğlu, F. (2022). *Hayretî Dîvânı (Tenkitli Metin - Dil İçi Çeviri).* Çanakkale: Paradigma Akademi.

Pakalın, M. Z. (1993). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü,* Cilt: II. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Şentürk, A. A. (2017). *Osmanlı Şiiri Kılavuzu,* Cilt: 2, İstanbul: OSEDAM.

Şentürk, A. A. (2019). *Osmanlı Şiiri Kılavuzu,* Cilt: 3, İstanbul: OSEDAM.

Tunçel, G. (2007). "Topkapı Sarayı Müzesi'nde İbrikler". *Erdem,* 15 (45-46-47), 195-212.

U. Eke, N. (2007). "16. Yüzyıl Klasik Türk Şiirinde Tıp İlmi". *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD).* (6), 107-128.

Yalçınkaya, Ş. (2019). "Yek-âhenk ve Yek-âvâz Gazel İçin Birer Terim Mi Yoksa Beğeni İfadesi Midir?". *Akademik Dil Ve Edebiyat Dergisi, Ustalara Saygı-I: Prof. Dr. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz'a Armağan,* 243-256.

Zülfe, Ö. (2011). *Şiirin İzinde Sözün Gölgesinde Osmanlı Şiirinden Kelimeler, Kavramlar, Deyimler.* İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları

Görsel Kaynaklar

Görsel 1: Hayretî'nin Gazeline İlham Olan Görüntünün Bir Temsili. (Bulunduğu adres: https://www.bebekhastanesi.com/wp-content/uploads/2018/12/cocuklarda-burun-kanamasi-768x512.

jpg.webp)

Görsel 2: Gümüş bir ibrik (Bulunduğu adres: https://d35fbhje mrkr2a.cloudfront.net/Images/Shop/75/Product/16910/400/4c2 450d167374c5890471b40c13e5248.jpg)

Görsel 3: Çeşme lülesi (Bulunduğu adres: https://www. ikolsoftware.com/public/resized/high/image_data/original/570572df50d16 d10a291454551d3e9b155b7ce4c/59313408c7867.jpg)

Görsel 4: Erguvan ve erguvan şerbeti (Bulunduğu adres: https://www.yenidonem.com.tr/static/er/erguvan-sadece-renk-katmiyor-sifa-da-oluyor-1683208373-833-x750.webp)

paradigma akademi

PARADİGMA AKADEMİ

www.paradigmaakademiyayinlari.com

İlgili Makama;

Paradigma Akademi yayınevi, 2004 yılında Edirne'de açılmış olup faaliyetlerini 2009 yılından beri Çanakkale'de devam ettirmektedir. Yayıncılık hayatımıza şu ana kadar yayınladığımız yüzlerce akademik kitap ve kültür kitabı ile; Paradigma Akademi Yayınları, Paradigma Kültür, Paradigma Polisiye, ÇNK (Çanakkale kitaplığı), Hars Akademi Yayınları adı altında devam etmekteyiz.

Tüm eserlerimizi (YÖK yönetmeliği) Ulusal ve Uluslararası yayın kriterlerine uygun olarak yayınlamaktayız. Ayrıca yayınlarımız hem Türkiye'deki üniversite kütüphanelerinde katologlanmakta (Kütüphaneler Yayımlar Genel Müdürlüğü, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, TBMM Kütüphanesi, Worldcat) hem de dünyanın bilinen üniversitelerinin kataloglarında yer almaktadır (Harvard University Library, Princeton University Library, Stanford University Library, Chicago University Library, Toronto University Library, Michigan University Library, Columbia University Library, Penn University Library, California Lutheran University Library, Duke University Library, Woodbury University Library, Bucknell University Library, Delaware University Library, New York University Library, Maryland University Library, Williams University Library, Wesleyan University Library vb.).

Grubumuzun bir faaliyeti de 2018'den beri yayın yapan Hars Akademi Uluslararası Hakemli Kültür-Sanat-Mimarlık Dergisi'ni bünyesine katmak olmuştur.

Yakın zaman içerisinde yayıncılık faaliyetlerimizi e-kitap olarak da genişletmiş bulunmaktayız. Bu alandaki çalışmalarımızı genişletip kaynak kitaplarımızın bir kısmını ücretsiz olarak öğrencilerin ve araştırmacıların kullanımına açmış bulunmaktayız.

Yayınevi grubu olarak 2022'den itibaren Payanda Dergisi'ni kültürümüzün hizmetine sunmuş bulunmaktayız. Dergimiz, kültür ve kitaba dair yazılarla sektörün nabzını tutmaya devam edecektir.

Paradigma Akademi, sempozyum alanında da ülkemizin ve dünyanın saygın bilim ve kültür insanlarına hizmet vermeyi amaçlamaktadır. Bu konudaki ilk girişimimiz, 4-6 Mayıs 2023'te düzenlenecek olan Uluslararası Multidisipliner Taşeli Platosu Sempozyumu'dur.

Uluslararası düzeyde tüm alan ve kategorilerde çalışmaya devam etmekteyiz. Yola çıktığımız günden bugüne kadar misyon ve amacımız kaliteli yayın üretmek olmuştur. Teknoloji ve teknolojinin getirmiş olduklarıyla bilginin daha yaygın ve kolay erişilebilir olmasının bilincinde olarak doğruluk ve dürüstlük anlayışımızdan taviz vermeden yolumuza devam etmekteyiz. Misyonumuz gereği okuyucuların her zaman için doğru ve yararlı bilgiye ulaşması en önemli amaçlarımız arasındadır.

Fahri GÖKER

PARADİGMA AKADEMİ YAYINEVİ
Hüseyin Fahri GÖKER
Kemalpaşa Mah. Fetvahane Sok. Yalı Hanı İşm. No:28
Tel: 0286 212 57 66 - 0531 988 97 66 - Merkez/ÇANAKKALE
Çanakkale V.D. No: 3530766248

Paradigma Akademi Yayınevi

Paradigma Akademi Yayınevi 2004 yılında Edirnede faaliyete geçmiş, kısa süreliğine 2009 yılında İstanbulda faaliyetine devam etmiş 2009 yılından itibaren de Çanakkalede kesintisiz biçime yayıncılık hayatına devam etmektedir.

Çanakkale kitaplığı Araştırma İnceleme bilişim yayıncılık matbaacılık Tic. Ltd. şti kuruluşu olan firmamız; Kemalpaşa Mah. Fetvahane sokak No: 22 Çanakkale adresinde bulunmaktadır.

Akademik yayınlarımızı; Paradigma Akademi Yayınevi, Kültür Kitaplarımızı ve araştırma kitaplarımızı ÇNK, Divit ve Paradigma Polisiye markaları ve logosu ile yayınlamaktayız.

Bugüne kadar yüzlerce akademik çalışmayı ilgilisi ile buluşturduk ve buluşturmaya devam ediyoruz. Listemizi incelemek için:

https://www.paradigmaakademiyayinlari.com/

ÜAK kriterlerine göre Doçentlik başvurularında ve teşvik yönetmeliği gereği "ULUSLARARASI" statüde bir yayıneviyiz.

- **Uluslararası Yayınevi**: En az beş yıl uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten, yayımladığı kitaplar Yükseköğretim Kurulunca tanınan sıralama kuruluşlarınca belirlenen dünyada ilk 500'e giren üniversite kütüphanelerinde kataloglanan ve aynı alanda farklı yazarlara ait en az 20 kitap yayımlamış olan yayınevi.

500'e giren üniversitelerde taranan kitaplarımızın listesi için:

https://www.paradigmaakademiyayinlari.com/wp-content/uploads/2020/11/uluslararasi-universitelerde-kataloglanan-yayinevimize-ait-bazi-kitaplarin-listesi.pdf

Birbirinden farklı 20 ayrı yazar tarafından yazılmış yabancı dil kaynaklarımız için:

1-Feminist Perspectives Across Cultures

978-625-8069-95-2

2-Frauengestalten In Den Romanen Von Heinrich Böll

Stok Kodu: 978-625-8069-89-1

Kemalpaşa Mah. Fetvahane Sok. Yalı Hanı İşm. No:28 Merkez/ÇANAKKALE

+90 286 217 22 24 +90 531 988 97 66 www.paradigmaakademiyayinlari.com www.divitkitabevi.com

/paradigmaakademiyayınevi /divit_kitabevi /payandadergi /paradigmaak /fahrigöker(Paradigma Akademi Yayınevi)

paradigmaakademitasarim@gmail.com - paradigmaakademi17@gmail.com - fahrigoker@gmail.com

3-A Critical Look At The History Of Business Management

Stok Kodu: 978-625-8069-51-8

4-The First International Winter Tourism Congress (IWTC 2019)

Stok Kodu: 978-605-7691-54-5

5-Integrating Culture Into EFL/ESL Classes

Stok Kodu: 978-625-7686-44-0

6-Journeys: Samples of Travel in British and American Fictions

Stok Kodu: 978-625-7686-00-6

7-International West Asia Congress Of Tourism Research (IWACT-2020) Abstracts

Stok Kodu: 978-625-7686-07-5-1

8-Orientalism In The Opera Abduction From The Seraglio By W.A. Mozart

Stok Kodu: 978-625-7881-98-2

9-Comparative Literature

Stok Kodu: 978-625-7881-82-1

10-Taboo Among The Ancient Hebrews

Stok Kodu: 978-625-7881-78-4

11-Elıjah – A Study in Jewis Folklore

Stok Kodu: 978-625-7881-81-4

12-The Story–Book of The Shah or Legends of Old Persia

Stok Kodu: 978-625-7881-75-3

13-Ancient Law

Stok Kodu: 978-605-7691-87-3

14-Ethnology in Folklore

Stok Kodu: 978-605-7691-85-9

15-Folklore Relics of Early Village Life

Stok Kodu: 978-605-7691-89-7

16-An introduction to the history of religion

Stok Kodu: 978-605-7691-88-0

17-Übersetzungsunterricht durch Textanalyse

Stok Kodu: 978-605-7691-16-3

18-Making the Most of Literature in the Language Classroom

Stok Kodu: 978-605-7691-36-1

19- Dictionary of Linking Words

Stok Kodu: 978-605-2292-34-1

20- Early Civilization An Introduction To Anthropology

Stok Kodu: 978-605-7691-86-6

21-Popliteratur

9786258069815

Diğer İngilizce Yayınlarımız için :
https://www.paradigmaakademiyayinlari.com/kategori/yabanci-diller/

Birbirinden farklı 20 ayrı yazar tarafından yazılmış Türkçe kaynaklarımız:

1-Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı / Hulusi geçgel

9786258009828

2-Geçmişten Günümüze Doğum, Evlenme ve Ölümde Kütahya / Munire Baysan

9786258118070

3-Feminist Eleştiri Kuramı Perspektifinden Klasik Türk Şiiri / Ruken Karaduman

978625811808

4- Türkiyenin Sanayi sitesi politikası / Ahmet Yaman

9786258069037

5-Yemek Stilistliği ve Fotoğrafçılık

Stok Kodu: 978-625-8069-77-8

6-Sovyet Edebiyatına II. Dünya Savaşının Yansımaları

Stok Kodu: 978-625-8069-96-9

7-Japon Türkolog Taiyo Hasegawa'ın Oğuzname Destanı

Japonca, Uygur Türkçesi ve Anadolu Türkçesi İle Karşılaştırmalı İncelemesi

Higashitotsu Kutluk

9786258069655

8-Birinci Dünya Savaşında Hilal ve Ayyıldız

(Sağlık Hizmetleri ve Şehit Sağlıkçılar)

Ahmet Uslu

9786258069761

9-Divan-ı Hikmet'in Köşketav Nüshası

Giriş – Gramer Özellikleri – Metin - Dizin

Senbek Utebekov

9786258069389

10-Eğitim Felsefesi ve Kariyer Planlaması
Ahmet Alkayış
9786258069648

11-Marmara Gölü'nde Kültürel Ekoloji
İnsan, Kültür ve Mekan
Bekir Derinöz
9786258069587

Kemalpaşa Mah. Fetvahane Sok. Yalı Hanı İşm. No:28 Merkez/ÇANAKKALE
+90 286 217 22 24 +90 531 988 97 66 www.paradigmaakademiyayinlari.com www.divitkitabevi.com
/paradigmaakademiyayınevi /divit_kitabevi /payandadergi /paradigmaak /fahrigöker(Paradigma Akademi Yayınevi)
paradigmaakademitasarim@gmail.com - paradigmaakademi17@gmail.com - fahrigoker@gmail.com

12-Kültür Tarihimizde Gizli Diller
Emine Gürsoy Naskali, Erdal Şahin
9786258069068

13-Türk Folklorunda Levirat
Adil Çelik
9786258069549

14-Antik Edebiyatlar
Sümerden Anadolu'ya
Ömer Solak
9786258009705

15-Türk Tarihinin Kaynakları Olarak Eski Türk Boy Adları Cilt: 1
Kökenbilgisel Bir İnceleme
Hakan Aydemir
9786258069150

16-Sazıyla Sözüyle Bayburt Mutfak Kültürü
Ahmet Özgür Güvenç
9786258069989

17-2. Dünya Savaşı Sonrası Soyut Ekspresyonizm - Willem De Kooning
Işıl Savaşer
9786258069440

18-Payitaht
Edirne Üzerine Dil-Tarih-Edebiyat Araştırmaları
Hasan Ali Cengiz
9786258069204

19-Türkistan'dan Balkanlara Türk Sufizmi
Gülşen Seyhan Alışık

9786258069129

20-Osmanlı Şiirinde Bir Hüznün Poetikası
Bir Düşün Hüznü
Nazire Erbay
9786258069020

21-Kazak Alimi Ahmet Baytursunoğlu'nun Hayatı ve Eserleri
Sertan Alibekiroğlu
9786258009774

Uluslararası üniversitelerde diğer yayınlarımız için;
https://www.paradigmaakademiyayinlari.com/uluslararasiuniversitelerde-yayinlarimiz/

Alanlar ile ilgili diğer kitaplarımızı incelemek için web sitemizi ziyaret edebilirsiniz.
https://www.paradigmaakademiyayinlari.com/

Fahri GÖKER

PARADİGMA AKADEMİ YAYINEVİ
Hüseyin Fahri GÖKER
Kemalpaşa Mah. Fetvahane Sok. Yalı Hanı İşm. No:28
Tel: 0286 212 57 66 - 0531 988 97 66 - Merkez/ÇANAKKALE
Çanakkale V. No: 32530766248

paradigma akademi

www.paradigmaakademiyayinlari.com

Paradigma Akademi Yayınevi 2004 yılında Edirne'de faaliyete geçmiş kısa bir süreliğine faaliyetlerine İstanbul'da devam etmiştir. 2009 yılından itibaren de faaliyetlerine kesintisiz bir biçimde Çanakkale'de devam etmektedir. Çanakkale Kitaplığı Araştırma İnceleme Bilişim Yayıncılık Matbaacılık Tic. Ltd. Şti. kuruluşu olan firmamız Kemalpaşa Mahallesi Fetvahane Sokak No:22/C Çanakkale adresinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Akademik Yayınlarımızı PARADİGMA AKADEMİ YAYINEVİ, inceleme araştırma kitaplarımızı ÇNK ve kültür kitaplarımızı da PARADİGMA POLİSİYE YAYINEVİ ve DİVİT KİTABEVİ adı altında yürütmekteyiz.

Bugüne kadar akademik alanda 700'ün üzerinde kaynağı ilgilisiyle buluşturduk.

Yine son zamanlarda hızlı bir şekilde e-kitap yayıncılığına başlamış bulunmaktayız ve bu alandaki kitaplarımızı ücretsiz olarak bütük akademisyenler ve öğrencilerin kullanımına açtık.

Akademik başvuru şartlarında ve teşvik yönetmeliğinde "uluslararası yayınevi statü" gereği aranan aranan şartları sağlamaktadır.

Fen Bilimleri alanı ile ilgili yabancı dil kaynaklarımız aşağıda mevcuttur.

Paradigma Akademi Yayınevi, akademik kitaplarınızı ilgilisiyle buluşturmaya devam edecek.

1. Investigation of Clothing Choice and Care Features During The Pandemic Period
Stok Kodu: 978-625-8069-31-0

2. Applications of Propolis in Food Packaging
Stok Kodu: 978-625-8069-24-2

3. Microstructure, Structural Equations and Cutting Tools of Nickel Based Super Alloys
Stok Kodu: 978-625-8069-26-6

4. General Concepts For Heat Transfer and Affecting Heat Transfer Parameters
Stok Kodu: 978-625-8069-23-5

5. Soil Conditioning Optimization Studies
Stok Kodu: 978-625-8069-28-0

6. Laws of Thermodynamics in the Context of Work, Heat Energy an Systems
Stok Kodu: 978-625-8069-25-9

7. Production and Trade Volume of Fruit-Based Sauces
Stok Kodu: 978-625-8069-27-3

8. In the Axis of Chitin and Chitosan Biomaterials Biochemical Importance
Stok Kodu: 978-625-8069-30-3

9. Utilization of Hydrothermal Head Processing On The Oat (Avena Sativa) Stabilization and its Effects on Some Chemical Properties
Stok Kodu: 978-625-8069-32-7

10. Automation In Pharmacy
Stok Kodu: 978-625-7431-28-6

11. Catalytic Combution Of Methane
Stok Kodu: 978-625-7431-31-6

12. Factors In Determining Drug Prices
Stok Kodu: 978-625-7431-30-9

13. Sustainable Composites From Renewable Resources
Stok Kodu: 978-625-7431-29-3

14. Polypharmacy In Elderly and Pharmacist Interventions
Stok Kodu: 978-625-7431-27-9

15. Chemical Statics And Dynamics
Stok Kodu: 978-625-7686-95-2

16. The Future Independence and Progress of American Medicine in the Age of Chemistry
Stok Kodu: 978-625-7686-99-0

17. Chemistry: General, Medical, And Pharmaceutical
Stok Kodu: 978-625-7686-98-3

18. John- Dalton And The Rise Of Modern Chemistry
Stok Kodu: 978-625-7686-94-5

19. Der Gebrauch von Farbenindicatoren
Stok Kodu: 978-625-7686-92-1

20. Science Primers Chemistry
Stok Kodu: 978-625-7686-91-4

21. Inorganic Chemistry
Stok Kodu: 978-625-7686-90-7

22. Current Studies in Educational Measurement and Evaluation
Stok Kodu: 978-605-7691-06-4

PARADİGMA AKADEMİ YAYINEVİ
Hüseyin Fahri GÖKER
Kemalpaşa Mah. Fetvahane Sok. Yalı Han İşl. No:28
Tel: 0286 212 57 66 / 0531 988 97 66 - Merkez / ÇANAKKALE
Çanakkale V.D. No: 3253076624

paradigma akademi

EDİTÖRLERİMİZ

Doç. Dr. Bilgin Güngör
Prof. Dr. Mehmet Ali Yolcu
Doç. Dr. Gülçiçek Akçay
Doç. Mustafa Dinç
Dr. Kazım Tolga Gürel
Doç. Dr. Turgay Kabak
Prof Dr. Agah Sinan Ünsar
Prof. Dr. Muharrem Tosun
Prof. Dr. Emine Gürsoy Naskali
Prof. Fahri Türk
Dr. Coşkun Doğan
Prof. Dr. D. Ali Arslan
Dr. Öğr. Üyesi Yavuz Sezer Oğuzhan
Doç. Mete Kaan Namal
Öğr. Gör. Aylin Dilek
Dr. Tolga Erdoğan
Prof. Gülay Kaçar
Dr. Öğr. Üyesi Selma Büyükgöze
Prof. Gülşen Seyhan Alışık
Dr. Öğr. Üyesi Adem Korkmaz
Prof. Ali Osman Öztürk
Doç. Dr. Mustafa Aça
Arş. Gör. Tümer Karaayak
Doç. Afina Barmanbay
Doç. Dr. Ferdi Güzel
Prof. Rezan Karakaş
Doç. Dr. Kamil Doğancı
Prof. Dr. Mustafa Tan
Doç. Dr. Fatma Sevinç Erbaşı
Prof. Faruk Alaeddinoğlu
Dr. Mevlüt Akçapa
Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Feray Meydan
Dr. Yusuf Yıldırım

Kemalpaşa Mah. Fetvahane Sok. Yalı Hanı İşm. No:28 Merkez/ÇANAKKALE

+90 286 217 22 24 +90 531 988 97 66 www.paradigmaakademiyayinlari.com www.divitkitabevi.com

/paradigmaakademiyayınevi /divit_kitabevi /payandadergi /paradigmaak /fahrigöker(Paradigma Akademi Yayınevi)

paradigmaakademitasarim@gmail.com - paradigmaakademi17@gmail.com - fahrigoker@gmail.com

paradigma akademi

Doç. Hilal Çelik Kazıcı
Doç. Dr. Davud Kapucu
Doç. Serkan Kemeç
Doç. Emine Yalur
Doç. Esin Yağmur Şahin
Doç. Özcan Zorlu
Doç. Reşat Arıca
Doç. Hande Akyurt Kurnaz
Doç. İbrahim Hüseyni
Dr. Öğr. Üyesi Reşat Sakur
Dr. Öğr. Üyesi Ayşen Acun Köksallar
Prof. Dr. Mehmet Demir
Prof. Ayhan Aytaç
Prof. Seyhun Doğan
Prof. Dr. Burhanettin Zengin
Dr. Muhammed Taş
Doç. Dr. Zeliha Tekin
Doç. Erkan Hirik
Dr. Öğr. Üyesi Sadullah Özel
Dr. Öğr. Üyesi Metin Söylemez
Doç. Murat Cihangir
Doç. Mehmet Kaplan
Dr. Öğr. Üyesi Abdülhakim Bahadır Darı
Prof. Selime Ölmez Bayhan
Dr. Öğr. Üyesi Emine Cihangir
Arş. Gör. Elif Akkaş
Doç. Seçil Hirik
Dr. Öğr. Üyesi İnci Polat Sesliokuyucu
Dr. Öğr. Üyesi Serap Yolcu Yavuz
Dr. Öğr. Üyesi Ümmügülsüm Albiz
Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Taşkın
Öğr. Gör. Ünsal Yavuz
Doç. Bülent Arpat
Doç. Dr. Aydın Ünal
Doç. Erdal Korkmaz
Doç Dr. Cafer Özdemir

Kemalpaşa Mah. Fetvahane Sok. Yalı Hanı İşm. No:28 Merkez/ÇANAKKALE

+90 286 217 22 24 +90 531 988 97 66 www.paradigmaakademiyayinlari.com www.divitkitabevi.com

/paradigmaakademiyayınevi /divit_kitabevi /payandadergi /paradigmaak /fahrigöker(Paradigma Akademi Yayınevi)

paradigmaakademitasarim@gmail.com - paradigmaakademi17@gmail.com - fahrigoker@gmail.com

paradigma akademi

Doç. Dr. Ayşegül Demir
Doç. Salih Demirbilek
Dr. Öğr. Üyesi Ayten Yağmur

Kemalpaşa Mah. Fetvahane Sok. Yalı Hanı İşm. No:28 Merkez/ÇANAKKALE

+90 286 217 22 24 +90 531 988 97 66 www.paradigmaakademiyayinlari.com www.divitkitabevi.com

/paradigmaakademiyayınevi /divit_kitabevi /payandadergi /paradigmaak /fahrigöker(Paradigma Akademi Yayınevi)

paradigmaakademitasarim@gmail.com - paradigmaakademi17@gmail.com - fahrigoker@gmail.com